

Aelodau Lleyg – Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Cyfnod Swydd/Gwybodaeth Allweddol:

Mae Cyngor Sir Ceredigion am recriwtio 1 aelod lleyg annibynnol i'w Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.

Dylid nodi, yn unol â Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, rhaid i'r Pwyllgor benodi ei Gadeirydd ei hun (sy'n gorfod bod yn berson lleyg) ac Is-gadeirydd (na ddylai fod yn aelod o Weithrediaeth yr Awdurdod Lleol, nac yn gynorthwywydd i aelod o Weithrediaeth yr Awdurdod Lleol.)

Ystyrir manteision cael aelod annibynnol ar y Pwyllgor fel a ganlyn:

- a) dod â gwybodaeth ac arbenigedd ychwanegol;
- b) atgyfnerthu amhleidioldeb gwleidyddol ac annibyniaeth; a
- c) cynnal aelodaeth ddi-dor y pwyllgor.

Bydd cyfnod y penodiad am weddill tymor gweinyddol presennol y Cyngor (hyd at fis Mai 2027), gyda'r posibilrwydd o'i ymestyn (hyd at uchafswm o ddau dymor gweinyddol yn olynol). Gall yr ymrwymiad amser sy'n gysylltiedig â'r rôl amrywio, ac mae hyblygrwydd yn hanfodol. Ar gyfartaledd, mi fyddai'n debygol o olygu mynchu 5-7 o gyfarfodydd yn y dydd, yn para rhwng un a thair awr bob blwyddyn, yn ogystal â gwaith darllen paratoadol, a hyfforddiant a datblygiad cysylltiedig.

I gael gwybodaeth bellach am waith y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio gweler y ddolen isod:

<https://cyngor.ceredigion.gov.uk/mgCommitteeDetails.aspx?ID=147&LLL=0>

Ffioedd (2020-2021):

Aelod o'r Pwyllgor/Is-gadeirydd: cyfraddau safonol o £105 am hanner diwrnod a £198 am ddiwrnod llawn 2020/2021. Mae'r cyfraddau ar ôl 2020/2021 i'w cadarnhau ac mae ffioedd Cadeirydd y pwyllgor hefyd i'w cadarnhau.

Ad-dalir costau teithio ar 45c y filltir.

Gweithio a mynychu cyfarfodydd un ai o swyddfeydd y Cyngor ym Mhenmorfa yn Aberaeron, neu o bell/gartref fel bo angen.

AM Y RÔL

Bydd cyfansoddiad a thrafodion y Pwyllgor yn cydymffurfio â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau 2021 ac unrhyw ddeddfwriaeth ddilynol.

Mae'r rôl yn cynnwys mynychu a chymryd rhan yng nghyfarfodydd Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor, a chynorthwyo'r Cyngor i ddefnyddio'i bwerau a chyflawni'i swyddogaethau fel y'u gosodir yng Nghylch Gwaith y Pwyllgor.

Mae'r Corff Llywodraethu ac Archwilio'n cynghori'r Cyngor a'r Cabinet, a Phwyllgorau a Swyddogion y naill a'r llall, ar faterion sy'n gysylltiedig â llywodraethu da, amryfusedd ariannol, rheoli risg, gweithdrefnau cwyno, a rheolaeth fewnol wrth gyflawni gwasanaethau a swyddogaethau'r Cyngor. Mae'r Pwyllgor yn gyfrifol am sicrhau bod systemau llywodraethu a rheolaeth fewnol y Cyngor yn effeithiol, a bod gwasanaethau archwilio mewnol y Cyngor yn gweithredu'n unol â'r gweithdrefnau a gytunwyd.

Gosodir swyddogaethau'r Pwyllgor yn y Cylch Gwaith, ac maent yn cynnwys:

- Adolygu, archwilio a chyhoeddi adroddiadau ac argymhellion mewn perthynas â materion ariannol y Cyngor;
- Adolygu, archwilio a chyhoeddi adroddiadau ac argymhellion am briodoldeb trefniadau rheoli risg, rheolaeth fewnol a llywodraethu corfforaethol y Cyngor; a
- Goruchwylio trefniadau archwilio'r awdurdod ac adolygu ei ddatganiadau ariannol.

Yn ogystal, gall y Cyngor bennu swyddogaethau eraill ar gyfer y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, fel y mae'n barnu'n addas. Gall y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio benderfynu sut mae am gyflawni'i swyddogaethau, ond rhaid iddo roi ystyriaeth i unrhyw ganllawiau statudol a gyhoeddir gan Lywodraeth Cymru. Rhaid

iddo hefyd ystyried Canllaw Ymarferol CIPFA ar gyfer Pwyllgorau Archwilio: Awdurdodau Lleol a'r Heddlu (Rhifyn 2018).

Dylid nodi bod gan aelodau lleyg yr hawl i bleidleisio ar argymhellion, ond nid ar bolisi.

Bydd y rôl hefyd yn cynnwys cysylltu â'r: Swyddog Monitro, Pennaeth Cyllid, Pennaeth Archwilio Mewnol, Cadeirydd ac aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, Swyddogion a Chynghorwyr eraill y Cyngor fel bo angen.

MANYLEB PERSON

Mae'n hanfodol bod Ymgeiswyr:

- Ar gael i fynychu a pharatoi'n briodol ar gyfer pob cyfarfod o'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio;
- Yn meddu ar ddealltwriaeth dda o amgylchedd gwaith Cyngor Sir Ceredigion (gan gynnwys egwyddorion ac arferion rheoli risg, llywodraethu a rheolaeth gorfforaethol ac ariannol, gwelliant parhaus ac archwiliadau allanol);
- Yn gallu asesu materion sy'n gysylltiedig â threfniadau rheoli risg, llywodraethu a rheolaeth, a nodi a gwerthuso atebion;
- Yn gallu cynorthwyo i ddarparu sicrwydd annibynnol i'r Cyngor mewn perthynas â'i amgylchedd rheoli mewnol;
- Yn meddu ar sgiliau dadansoddi, gan gynnwys y gallu i bwysu a mesur tystiolaeth a dogfennau cymhleth, a dod i gasgliadau rhesymegol, annibynnol a diduedd, gan gynnwys cyngor priodol;
- Yn meddu ar ymwybyddiaeth strategol a'r gallu i wneud penderfyniadau clir a rhesymegol;
- Yn gweithio yn ôl safon uchel o ymddygiad, gan ymddwyn yn onest a chywir a chyda disgrisiwn;
- Wedi cael profiad o wneud penderfyniadau;
- Yn meddu ar y gallu i fod yn wrthrychol, yn annibynnol ac yn ddiduedd;
- Yn gallu gweithio'n effeithiol ag Aelodau Etholedig a Swyddogion y Cyngor o fewn amgylchedd Pwyllgor ffurfiol;
- Yn gallu ystyried a gwneud sylwadau ar adroddiadau gan swyddogion y Cyngor, yr archwiliwr allanol ac asiantaethau arolygu eraill, gan nodi unrhyw faterion sylweddol sy'n codi, a sicrhau bod camau priodol yn cael eu cymryd i wella pethau;
- Yn meddu ar y gallu a'r hyder i herio swyddogion y Cyngor a chynrychiolwyr Archwilio Mewnol ac Allanol a'u dal i gyfrif;
- Yn meddu ar lefel uchel o sgiliau rhyngpersonol, gan gynnwys y gallu i weithio fel rhan o dîm, gan gymryd rhan mewn cyfarfodydd, a chadeirio cyfarfodydd os oes angen;
- Yn meddu ar sgiliau cyfathrebu da (ysgrifenedig a llafar), arweinyddiaeth a sgiliau rhyngpersonol ardderchog, y gallu i rymuso a herio mewn ffordd gefnogol;
- Yn meddu ar wybodaeth o, ac ymrwymiad i Gydraddoldeb ac Amrywiaeth;
- Yn deall pwysigrwydd y Gymraeg a Diwylliant Cymru;

- Yn 18 oed neu drosodd;
- Yn gallu dangos annibyniaeth wleidyddol;
- Yn gyfarwydd â'r byd digidol, gyda sgiliau TG da a'r gallu i gyrchu adroddiadau, gwybodaeth a chyfathrebu'n electronig (neu barodrwydd i ymgymryd ag unrhyw hyfforddiant angenrheidiol); a mynychu unrhyw gyfarfodydd digidol o bell; ac
- Yn barod i fynychu cyfarfodydd yn swyddfeydd y Cyngor neu o bell fel bo angen.

Mae'n ddymunol bod Ymgeiswyr:

- Wedi cael profiad o Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio, neu brofiad o weithio mewn, neu gyda sefydliad mawr, neu sefydliad sector cyhoeddus, neu wedi gwasanaethu ar Bwyllgor neu Fwrdd;
- Yn meddu ar radd/cymhwyster addysg bellach/proffesiynol mewn maes astudio perthnasol, megis cyfrifyddeg, cyllid, rheoli risg, rheoli busnes, archwilio allanol neu'r gyfraith;
- Wedi cael profiad o gyllid, rheoli risg, rheoli perfformiad ac archwilio, megis profiad ymarferol o reolaeth ariannol a/neu gyffredinol o fusnesau neu sefydliadau sector cyhoeddus;
- Wedi cael profiad o weithio mewn partneriaeth, cydweithio, a gwella perfformiad yng nghyd-destun llywodraeth leol;
- Yn meddu ar wybodaeth/sgiliau/profiad o archwilio neu reoli risg, neu arbenigedd technegol arall sy'n berthnasol i weithgareddau'r Cyngor, gan gynnwys dealltwriaeth dda o'r rolau, a'r gwahaniaeth rhwng Archwilio Mewnol ac Allanol;
- Wedi cael profiad o fewn amgylchedd llywodraeth leol, a gwybodaeth o'r heriau sy'n wynebu Cyngor Sir Ceredigion a'i wasanaethau cyhoeddus, gan gynnwys dealltwriaeth o'i gymunedau, ei brif swyddogaethau, ei weledigaeth a'i flaenoriaethau;
- Yn meddu ar y gallu i ddeall materion cymhleth a phwysigrwydd atebolrwydd a chywirdeb mewn bywyd cyhoeddus;
- Yn deall yr angen am archwiliad annibynnol o gyfrifoldebau rheoli dyddiol;
- Yn deall cymhlethdod materion sy'n gysylltiedig ag archwilio, cyllid a rheoli risg o fewn llywodraeth leol;
- Yn ymwybodol o beryglon twyll a rheolau sy'n cyfyngu ar dwyll;
- Yn deall gweithdrefnau Pwyllgora;
- Wedi cadeirio cyfarfod Pwyllgor;
- Yn gallu siarad Cymraeg;
- Yn byw a/neu'n gweithio yng Ngheredigion; ac
- Yn dangos diddordeb mewn materion lleol.

Ni ddylai Ymgeiswyr:

- Fod wedi bod yn aelod, aelod cyfethol neu'n aelod o staff y Cyngor o fewn y pum mlynedd diwethaf;
- Fod wedi'u cael yn euog o unrhyw drosedd;
- Fod yn fethdalwyr nas rhyddhawyd
- Fod â thrafodion busnes sylweddol â'r Cyngor;
- Fod â chysylltiad ffurfiol ag unrhyw grŵp gwleidyddol;
- Fod yn ddeiliad swydd arwyddocaol gyda sefydliad sy'n cael cymorth/grant gan y Cyngor;
- Fod ag unrhyw berthynas bersonol, gyfreithiol neu gytundebol â Chyngor Sir Ceredigion (gan gynnwys gweithwyr neu aelodau neu gyn-aelodau staff), neu unrhyw berthynas/gweithgaredd arall all gynrychioli gwrthdrawiad buddiannau, megis ffrind agos neu berthynas;
- Fod yn weithiwr neu'n Aelod o'r Cyngor neu Awdurdod Lleol arall; neu
- Fod wedi'u gwahardd rhag dal swydd fel aelod o'r Awdurdod Lleol.

Bydd gofyn i unrhyw un a gaiff ei argymhell ar gyfer ei benodi gadarnhau nad yw ef neu hi wedi'i wahardd.

Cynghorir ymgeiswyr bod pob aelod lleig yn dod dan ddarpariaethau Cod Ymddygiad y Cyngor ar gyfer Aelodau. Cyn gallu ymgymryd â'r rôl, bydd gofyn i ymgeiswyr llwyddiannus arwyddo adduned i gydymffurfio â Chod Ymddygiad y Cyngor ar gyfer Aelodau (sydd ar gael ar wefan y Cyngor).

Dylai ymgeiswyr hefyd fod yn ymwybodol y bydd canfasio'n gwneud eu cais yn anghymwys.

Cynghorir ymgeiswyr ymhellach y bydd gofyn iddyn nhw ddatgelu unrhyw wrthdrawiad buddiannau neu wrthdrawiad buddiannau posib gyda'r Cyngor, megis cysylltiadau busnes neu gysylltiadau personol â'r Cyngor, a gwneud unrhyw ddatganiadau mewn perthynas â lletygarwch/rhoddion, i Swyddog Monitro'r Cyngor, yn unol ag ymrwymadau Aelodau'r Cyngor a Chod Ymddygiad y Cyngor ar gyfer Aelodau. Os nad yw ymgeiswyr yn siŵr a oes yna wrthdrawiad buddiannau neu wrthdrawiad buddiannau posib, neu a ddylent wneud datganiad ai peidio, rhaid iddynt ddatgelu hynny i'r Swyddog Monitro. Gellir cyfeirio unrhyw gwestiynau ynghylch datganiadau/gwrthdrawiad buddiannau neu lletygarwch at sylw'r Swyddog Monitro.

Sylwer: Rydym yn cadw'r hawl i newid y dyddiad cau ar gyfer ceisiadau.

Strategaeth Gorfforaethol y Cyngor

Mae Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022 y Cyngor yn amlinellu sut mae'r Cyngor yn bwriadu parhau i gyflenwi gwasanaethau diogel, effeithlon ac effeithiol o ansawdd uchel i drigolion Ceredigion yn ystod y cyfnod gweinyddol 2017-2022.

Mae'r Cyngor yn nodi'r meysydd blaenoriaeth ar gyfer gwella drwy brosesau hunanwerthuso parhaus, ymgysylltu â rhanddeiliaid, ac amrywiaeth eang o ddigwyddiadau ymgynghori ffurfiol ac anffurfiol. Mae'r Cyngor hefyd yn rhoi ystyriaeth

i bolisïau a blaenoriaethau cenedlaethol, yn ogystal â'r Asesiad o Lesiant Lleol, sydd wedi dylanwadu ar y Strategaeth Gorfforaethol a datblygiad Polisïau Corfforaethol.

Mae'r Polisïau Corfforaethol yn cynnwys yr Amcanion Llesiant a Gwella ar gyfer y cyfnod gweinyddol hyd at 2022, sydd wedi'u cynllunio i wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol trigolion Ceredigion.

Y Cyngor

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn cyflogi dros 3,500 o aelodau staff, sy'n gwasanaethu ychydig yn llai na 73,000 o drigolion, mewn Sir a gydnabyddir fel un o'r "mannau mwyaf diogel i fyw a gweithio", gyda chymysgedd dymunol o gymunedau dwyieithog cyfeillgar, diwylliant bywiog, ac arfordir ac ardaloedd gwledig hardd.

Mae'r Cyngor yn darparu amrywiaeth eang o wasanaethau, gan gynnwys addysg, gofal cymdeithasol, cynnal a chadw priffyrdd, i enwi ond ychydig.

Mae'r cyfleoedd gyrfa a gynigiwn yn amrywiol a gwerth chweil. Gweler ein gwedudalen [*Bywyd Ceredigion*](#) am fwy o wybodaeth.

[Penmorfa, Aberaeron](#) yw ein swyddfa fwyaf canolog a dyna ble mae ein Prif Weithredwr a'n Cynghorwyr yn gweithio (mae'r rhan fwyaf o'r staff yn gweithio ar sail hybrid).

Mae [Aberaeron](#) yn dref harbwr hynod o hardd ac yn un o gyrchfannau gwyliau mwyaf poblogaidd Ceredigion, gyda mannau ffasiynol i aros a bwyta.